

No. 91 — 24
Çarşamba 28 Temmuz 1948
Fiatı 15 Kuruş

Cumartesi ve Çarşamba günleri çıkar siyasî hoşsohbet gazete
İdarehane: Ankara Caddesi 98/2, TAN Basımevi
Başmuharriri: REFİK HALİD KARAY

Tesis Tarihi: 1922
Telgraf: Aydede — İstanbul
Telefon: 25100 — Posta Kutusu: 816

SUDA NAKIŞLAR

Lâçka ve Yalama

"Laçka", gemi halatının gevşetilip boşa bırakılması demesine aslı İtalyanca bir isimdir. "Laçka olmak" ise vida, mil gibi makine aksamının aşınarak yahut yuvaları genişliyerek gevşemesi halini ifade eder bir tâbirdir. "Yalama", aşınma mânasına gelir.

Bizim idare makinesi veya mekanizması işte o haldedir, günden güne laçka ve yalama olmaktadır. İşlemesi sesine kulak kabartınca bazı vidaların gevşekliği, bazısının da yalama olması yüzünden bir takım takırtılar, tukurtular duymayor musunuz? Bunlar laçka ve yalama işaretleri, daha doğrusu ihtar ve nidalarıdır. Âdeta şöyle diyorlar.

— Tamire mühtacı..! Yağlanmağa, yenilenmeğe, sıkıştırılmağa, usta eline ihtiyacımız var!

Filvaki idare makinemiz nice zamandır, belki de hiç bir zaman tıkır tıkır, pırıl pırıl, arızasız ve kusursuz işlememiştir. Daima aksaklığına şahit olduk. Bir veya birkaç vidası, mili, manivelası, eksantrik kolu, fırdöndüsü, denk pervanesi, regülatörü, (ne bileyim ben fennî isimlerini!) herhalde bir parçası bozukluk, düzensizlik göstermiş, umumî heyeti hepimizin memnuniyetini mucip olacak bir şekilde vazifesini görememiştir.

Lâkin şimdiki vaziyete de düşmemiştir. Şimdiki vaziyet demin anlattığım gibi hemen hemen bütün vidaların sıkıştırılmasını, bütün millerin değiştirilmesini, her tarafının yağlanıp temizlenmesini icabettiriyor. Makineden çıkan ses - o sesi Millet Meclisi müzakerelerinden, gazetelerin neşriyatından, suiistimal ve irtikâp davalarından, pahalılık feryatlariyle bütçe, ticaret ve para kifayetsizliği istimdatlarından sezmek, dinlemek mümkündür - tamamen bir laçka ve yalama tokurtusundan ibarettir!

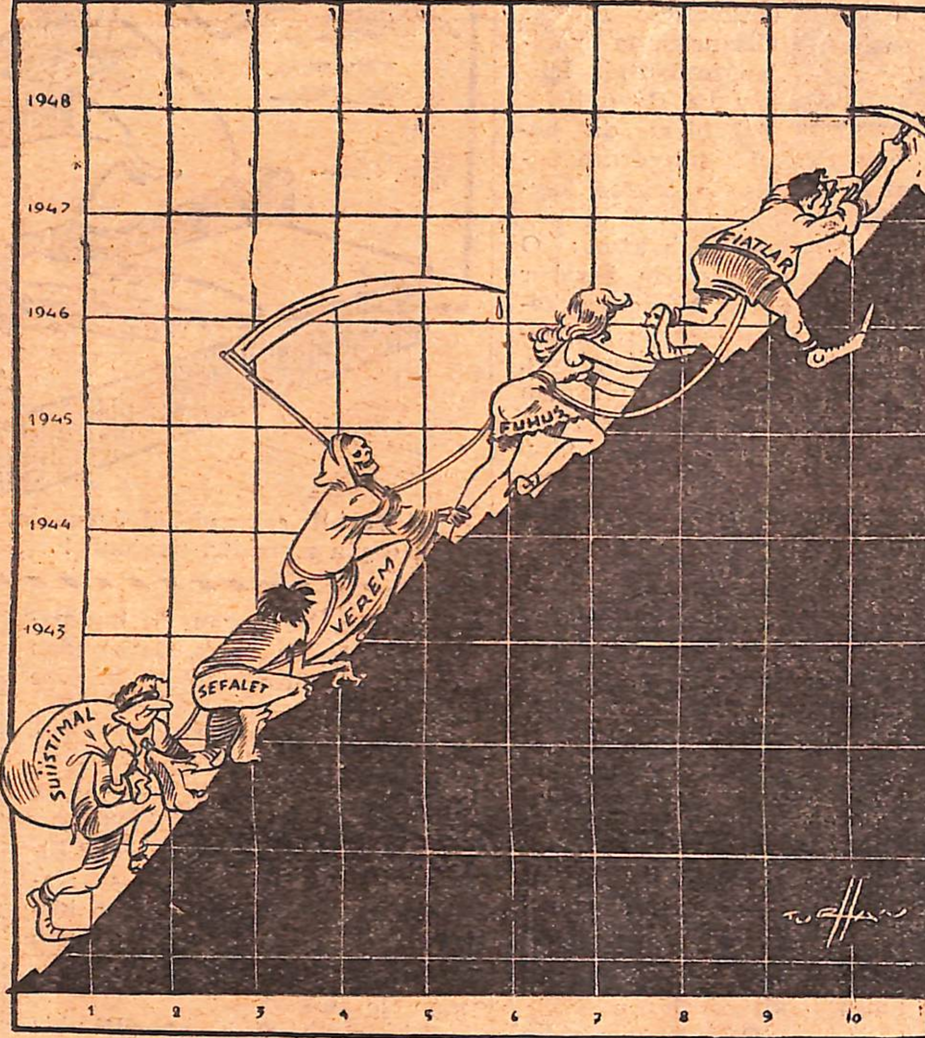
Bize büyük bir azim ile, feragatle, bilhassa ihtisasla tamir ve ıslâh işini başaracak ustalar lâzım. Kıymetli vakitler bir takım parti rekabetleri, hızıp gürültüleri, yenişmeler ve çekişmelerle kaybolup gidiyor.

İdare makinesi de gittikçe acaip, ahenksiz, iniltili veya tehditkâr sadalar çıkarmakta devam ediyor.

Demokrasinin daha doğrusu hürriyetin en büyük iyiliği bize laçka ve yalama olmuş bir makinenin sesini işitmek imkânını vermesindedir. Tek parti sistemi bu sesi boğar, duyurmazdı. Fakat ne yazık ki yine o demokrasi, vidaları sıkıştırıp civataları değiştirecek bütün lüzumlu aksamı yağlıyacak makine ustalarını bulamadı, iş başına getiremedi.

Sese kulak veriniz!

AYDEDE

Arkadakiler — Böyle klavuzumuz varken, biz daha çok ilerleriz!

Vaz Geçelim Böyle Çirkin Demokrasiden!

Dahilî ve haricî siyaset meselelerinde söz ve görüş sahibi bir şahsiyet Millet Partisi için:

"— Bu (Paşa Partisi) nin Rusya ile şu veya bu şekilde anlaşmaya taraftar olması hatıra gelir!"

Demiş ve ilâve etmiş: "Rusya ile anlaşmak istemek millete suikasttir!"

Mareşal için, Sadık Aldoğan için, Kenan Öner, Hikmet Bayur, Enis Akaygen, Şefik Çakmak, Doktor Mustafa Kentli ve arkadaşları için öyle bir korku, şüphe ve suikast hatıra getirmekten utanır insan!

Parti çekişmelerini ve rakabetini bu dereceye vardırmak bize galiba tek partiyi mumla aratacak ve o partiye gani gani rahmet okutacak.

Vazgeçelim böyle çirkin demokrasiden!

Provalara Başlıyalım!

Aylardanberi kendisine rol düşmiyen ve yarı aç, yarı tok dolaşan bir aktör, tiyatro direktörü tarafından çağırılır:

— Ezberliyecek mühim bir rolünüz yok. Yalnız ikinci perdede yemek yiyeceksiniz, çok yiyeceksiniz, hattâ o kadar çok ki üstünüze baygınlık gelinceye kadar. Anlatabildim mi?

— Evet! Çok iyi anladım... Provalara ne zaman başlıyoruz?

Zevk Sahibi Bir Bakan Bulduk

Millî Eğitim Bakanı dedi ki:
"— Kelime olarak ortaya atılmış terimler içerisinde hakikaten beğenilmez ve benim de hiç beğenmediğim bir kısım terimler de vardır. Bunlar Türk dilinde yaşayan başka kelimelerle değiştirilecek ve düzeltilecektir."

Nihayet ana dilimizin zevkinden anlar bir Bakan bulduk, demek! Gönül ister ki hepsi de zevk ehli bir Bakanlar Kuruluna sahip olalım da Anayasadaki "İç tüzük - Oturum - uyruk - yargıç - denetlemek" nev'inden sakil ve korkunç uydurma kelimelerle resmî lisanda yer alan "ivedilik - yar direktör - uygulamak - yüksek katına - tutsak - tutanak - başvurmak" gibi münasebetsizliklerden de kurtulalım.

Hele şu, ay ismi "Ocak" ile "Aralık" dan bir çıksak!

Hepimize Bir Fırın Eklense!.

Yedikule Havagazi fabrikası yeni bir fırın ilâvesiyle takviye edilerek günlük kapasitesi 380 metre mikâbından 468 e çıkarıldı.

Ah, keşke birer fırın ilâvesi suretiyle her teşekkülün ve müessesenin, hepimizin kapasitesi öylece yükseltile bilse! Meselâ Bütçemizin, Bakanlar Kurulunun, çeşitli meclislerin, kurumların, derneklerin, belediyelerin, üniversitelerin, devlet dairelerinin, hattâ gazetelerin...

Zira, hiç şüphe yok ki bunlar Yedikule Havagazi fabrikasının fırın veya kazan ilâvesinden önceki şeklinde, havagazi yerine bol ve boş hava vererek işliyor. Fazla kömür yaktığı halde...

Gürlemesine diyecek yok. Lâkin kalori kuvveti fasafiso!

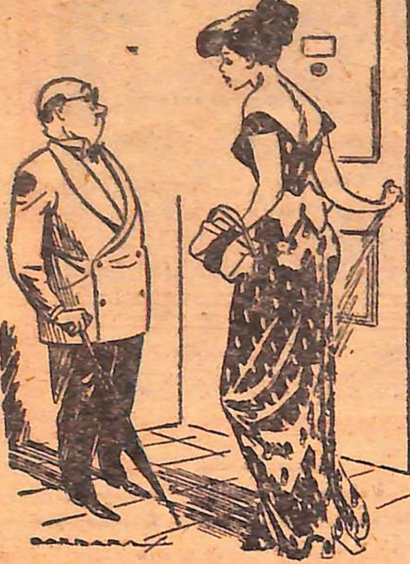
Sakal vergisi ve İngilizler

İngilizlerde sakal bırakanlar pek nadirdir, hemen hepsi tıraşlıdır. Bu hususta bir takım sıhhî prensipler ve erkek zerafetini ileri sürenler vardır.

Fakat hakikat bambaşkadır:

Yedinci Hanri zamanında hükûmet yeni vergiler ihdas etmek zaruretinde kalmıştı. Hangi çareye başvurulacağını bilmiyen Kral sakallılar üzerine bir vergi tarhettirir. Bu, bir irad vergisi idi ve sakallının serveti nisbetinde miktarı artardı. Kraliçe Elizabeth bu vergiyi tekrar ihdas etti. Vergi nisbeti çok ağır olduğundan sakallı mükellefler sakallarını tıraşa mecbur oldular.

Daktilo ile müdür

Müdür — Sevgilim, gülüşünü hatırlıyacağım, dansederken omuzuma dolanan kolunu hatırlıyacağım, dönüşte taksideki buseni hatırlıyacağım...

Daktilo — Rica ederim, hesabıma altı saat fazla mesai geçirmeyi de hatırlayınız! "İtalyan karikatürü"

Otobüsler resmigeçidi

Otomobillerde, dolmuşlarda, maa muavin beyefendiler; bay şoförler nim çıplaktırlar. Fakat nedirler? Keşfi müşküldür. Arabanın şiförü müdürler? Sahibi midirler? Veya misafir ve müşteri midirler? Bu da pek anlaşılmaz. Yalnız görmekteyiz: Başı boşturlar ve kimseden pervaları yoktur. Hareketlerinde serbesttirler... İstedikleri kadar serbesttirler...

Belediye otobüslerine bakarsınız: Bay şoförlerde kollar omuzlara kadar sıyrılmıştır. [illegible] de mümkün olduğu derece aç[illegible]. Fakat başlarından şapkalarını çıkaramazlar; çünkü yasaktır. Buram buram terlerler! Başlarını açamazlar; ceketlerini çıkaramazlar. Tramvaylarda da bunlar böyledir. Biletçiler de bu azabı çekerler; vatmanlar da çekerler

★

Hususî otobüslere gelince: Tarifi hayli müşküldür; görülmeğe lâyıktırlar. (Misal). Mütecasirdirler. Dertleri ne pahasına olursa olsun sarı otobüsleri geçmek ve müşteri toplamaktır. Gözleri bundan başka bir şey görmez ve oyunlarında muvaffak olabilir mi? Zevklerine pâyan yoktur. Alaylar, eğlenceler mi dediniz? İstediğiniz kadarını fırlatırlar.

Hele bunların şoförleriyle biletçilerindeki tavır ve kıyafet, turizm propagandası namına verilecek ziyafet için bire birdir. Bu devaya bir de dolmuş otomobillerinin "hal-i zî melâlini" ilâve ederseniz yok mu? "maide-i şehriye" baldan daha tatlıdır.

... Ancak; itimad buyurunuz sevimli karilerim; bu tatlılıkları yazarken içimde acı vardır.

Semih Mümtaz S

Diplomat Doğmuş

Taleyran hakkında bir kitap yazan (Bastid) e sefirlerden biri:

— Doğru sözlülük mesleğiniz olduğu, Taleyran ise müstehzi, vesveseli, vefasız bir adam bulunduğu halde buna dair birşey yazmamanız mesleğinize aykırı değil midir? dedi.

Bastid; şu cevabı verdi:

— Taleyran diplomat doğmuştur demiştim, bu bapta bundan ziyade birşey söylemeğe hacet yok!

Lodostan poyraza

Geçen gün Gazeteciler Bayramı münasebetiyle Taksim Gazinosunda yapılan toplantıda İçişleri ve Bayındırlık Bakanları da bulundular. (Valiyi katmıyorum; basın azası, kendisiyle çoktan kaynaşmışlardır.)

Bir köşeye çekilip baktım: O iki zat gazetecilerimizle beraber büfe önünde durup arkadaşça konuşuyorlar, daha doğrusu aralarına katılmış, gazetecilerden ayrı, bir yüksek misafir tavrı almadan dostça hasbihal ediyorlardı.

Zaten ben hiçbirini şahsen tanımazdım; yine de tanışmak arzusu duymadım. Arkadaşlar göstermeseler:

— İşte şu, İç işleri Bakanı! Öteki zat Bayındırlık Bakanı!.

Demeselerdi salondaki mevcudiyetlerinden haberdar bile olmıyacaktım.

Güzel, değil mi?.

Hem de çok güzel! Zira bundan önceki, üç yıl evvelki tek parti zamanı toplantılarına da bakanların geldiği olurdu. Lâkin şimdiki gibi hazıruna karışmazlardı, sip sivri ortada dururlar, yahut baş masada yer alırlardı Gazeteciler Bakanın etrafında - epeyce ara vermek şartiyle, yâni uzaktan - bir halka teşkil ederlerdi.

O söylerdi, biz dinler görünürdük.

Biz söylerdik. o dinler gibi davranırdı.

İki taraf da birbirini pek dinlemezdi Zira dinlenecek şeyler konuşulmazdı ki... Konuşulanlar bir incir çekirdeği doldurmazdı. Belli etmemekle beraber birbirimize düşman kardeşler gibi bakışırdık.

Hükûmet, gazetecileri bir nevi memur veya muzır unsur sayardı. Elimize meslek vesikasını o verirdi; isterse geri alır, meslekten kovardı. Sonra gazetelere direktifler yollar, dilediğini yazdırır, dilemediğini yazdırtmazdı. Ayrıca gazeteyi kapayıverirdi de...

Örfî idare kararları da ayrı!.

Aklımdan çıkmaz: bir kere Parkotelde bir toplantı olmuştu: Başbakan (ünvanı o sırada Başvekildi) afur tafur geldi: bir masaya oturdu. Ne beyanatta bulunacak diye bekliyorduk. Davet eden kendisiydi, harp içinde idik. Söze başladı:

"— Bizim kasabada Ahmet Dayı derler bir köylü vardı; hoş adamdı bu dayı! Bir gün pazara saman getirmişti..."

Sözün sonu nereye varacak? Elbetet bu kıssadan bir hisse alacaktık. Hayır... Ne kıssa, ne hisse! Demokratlık taslayan yavan bir hâtıra ki ne zemin ile, ne zaman ile alâkası var.

Fıkrayı bitirdi. Kalktı gitti; bir cem'i gafir kapılara kadar teşyi etti. Arkasından baka kaldım! Bunlar tek parti toplantılarındandı. Şimdikilerin farkı - hiç değilse şekil bakımından - çok büyük.

Bakanlar bu defa herhangi hatırlı bir misafir gibi geldiler ve öyle gittiler. Koşuşmadık. Kapıda polisler, filânlar da göremedik. Birbirimize bakışlarımız kin ve husumetle yüklü değildi; az çok müsamahakârdı. Oh!

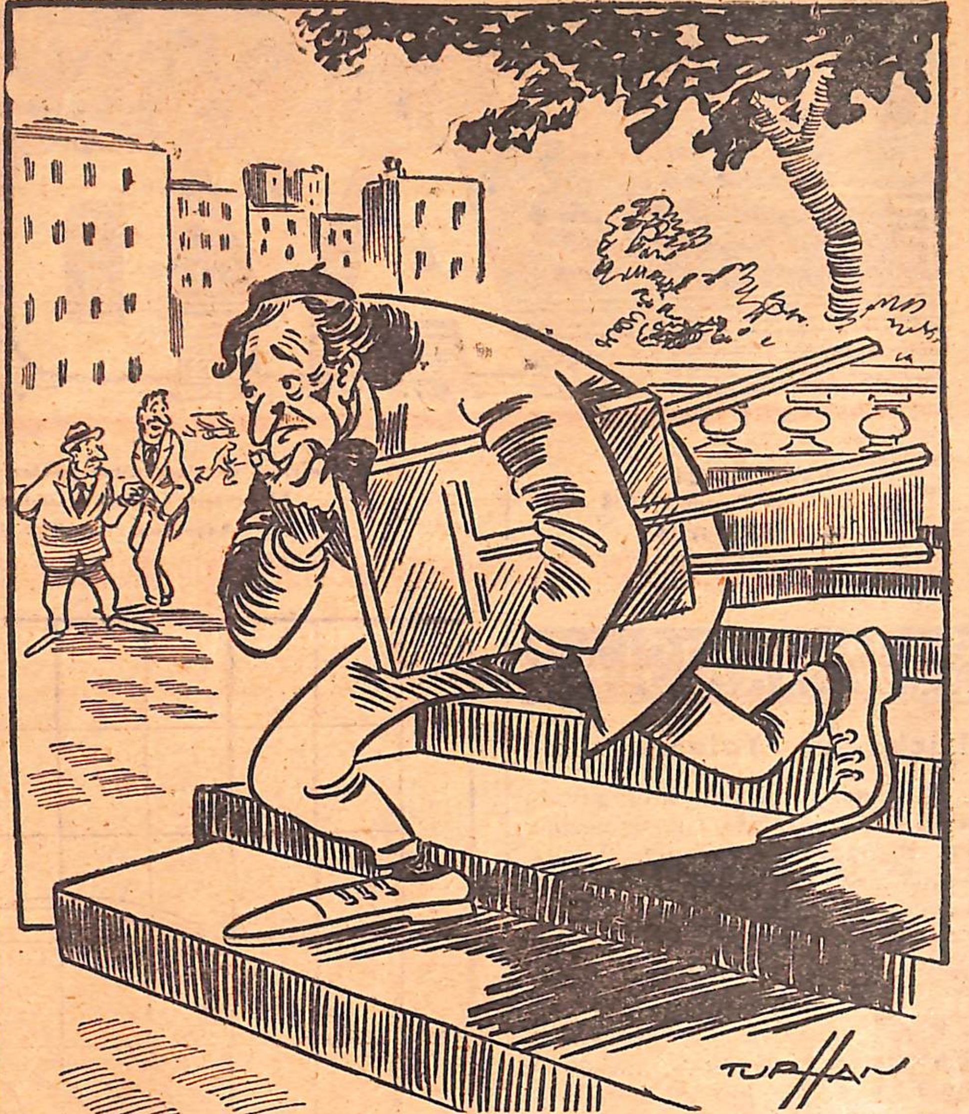
Ağır, boğucu bir lodostan sonra tatlı bir poyraz esmeğe başlamış gibi hafiflik, serinlik, iç ve dış rahatlığı duydum, geçen gün...

Günlerimiz hep bu hava içinde geçsin, Ulu Tanrı!

Kabinelerin hem yaş, hem baş itibariyle gençleşmeğe yüz tutmasından da memnunuz. vallahi!

Refik Halid KARAY

Moder resim

— Zavallı çok müşkül durumda, senelerden sonra tamamladığı tablosu neyin resmidir, unutmuş!

Kendine İyi Bak

Harun'un güzelliğine bayıldığı bir cariyenin öleceğini bir Yahudi müneccim bulmuş ve ilân etmişti. Aradan birkaç gün geçer geçmez cariye hakikaten öldü. Harun, müneccimin bu musibetli buluşuna kızdı. Kızın ölümünden de ziyadesiyle müteessir olduğu için Yahudiyi astırmağa karar vererek huzuruna çıkarttı.

Müneccime sordu:

— Her şeyi olmadan evvel biliyorsun, haberlerinin de doğruluğunu gördük. Acaba kendi hakkında ne türlü istihracatın vardır. Meselâ ne vakit öleceğini merak edip de hesab ettin mi?

Yahudi, Halifenin bu sualinden maksadını anladı.

— Evet Sultanım hesabladım! Ölümüm Hilâfetmeabınızın ölümünden üç gün evvel vâki olacaktır." dedi.

Harun Yahudinin hemen uydurduğu bu cevabdan hoşlandığı, yahud Yahudinin sözünün tecrübe edilecek şaka işlerden olmadığı için müneccime birçok hediye verdi ve hayatına iyi bakmasını söyledi.

Ankaranın tanınmış simalarından birkaçı

Ankara Valisi Avni Doğan — **Ankara Emniyet Müdürü Rifat Ayaydın** — **C. Merkez Bankası Umum Müdürü Kemal Zaim** — **Halk Bankası Genel Müdürü Nusret** — **Burla Biraderler Ankara şubesi müdürü M. A. Mizanoğlu** — **Halil Naci Mıhçıoğlu** — **Eti Bank Müdürü Nazmi Gürman**

Minelbab İlelmihrab

Yazan : Refik Halid KARAY

— Tefrika No. 24 —

Kabine yine yerinde kalıyor — Dahilyie nazırının beklenmedik istifası — Sadrazam Paşa beni arıyor— Ben memur değilim, Sedaretten emir telâkki edemem — Sadrazamın ikinci daveti ve cali hareketleri

Ferit Paşa, Halil Beye kabinenin itimadı olmadığından bahisle evvelâ haktan, sonra itilâf devletleriyle aradaki hukuktan dem vurmuş bir itilâfa yanaşmak istemişse de lâf anlatamamıştı; o zaman keyfiyeti Meclis-i Vükelâya koymuş, nazırlar da vaziyeti haysiyetşiken bulmuşlar, istifa kararı vermişlerdi. Sadrazam bu kararı, vermişlerdi. Sadrazam bu kararı, yarı tehditkâr bir mahiyette İngiliz memuruna anlatmış ve bir tesir ümit etmişse de ancak şöyle bir cevap almıştı :

— "İstifanıza çok teessüfler ederiz... Halil Beyin iadesini ordu bir şeref meselesi addetmekten hiç bir sebeple vazgeçemez!"

İşte, benim Babıâliye koştuğum zaman iş bu merkezde idi; Ferit Paşa vaizyeti anlatmak ve istifayı takdim etmek üzere saraya gitmişti. Yani, artık, ümit noktası kalmamış, bulundukları nezaretlerin tadı nazırlarımızın damaklarında kalmıştı.

●

Matbaaya gelen birkaç nazırla o akşam hasbihal edildi, hepsi de istifanın şu harbeyi müteakip hükûmette kalmağa çok müraccah olduğunu, zira mevkileri böylece bir defa sarsıldıktan sonra artık nüfuzlarının kırılıp maneviyatlarının bozulacağını, yani doğrusu, tükürdüklerini yalamak güçlerine gideceğini söylüyorlardı.

●

Fakat, galiba, bütün bunları meseleyi bitmiş addiyle, âdeta kendi kendilerini teselli için ve yiğitlik kendilerinde kalsın diye nümayişkârane anlatıyorlardı. Hattâ, bu hâdiseyi vesiyle sayıp Dahiliye nazırı Cemal Beyin aceleciliğini tenkit dahi edenler oldu, Azil ve nasıpta da dirayet ve ehliyet aramadığı ileri sürüldü. Hani, âdeta "İş zaten yürüyeceğe benzemiyordu, mahcubiyetten kurkurtulduk!" diyorlardı... Bu, ye'sin verdiği bir teselli idi!

Ertesi gün haberdar edildim: Kabine yerinde kalmıştı. Halil Bey mevkiine iade ediliyor, Nurettin Bey Üsküdar mutasarrıflığına geçiriliyordu !

●

Sadrazamın rivayetine göre Padişah vakadan pek müteessir olmuş, kabinenin çekilmesine riza göstermemişti; İngilizlerle uyuşmak, bir çare-i hal bulmak, hattâ kabil olmazsa istediklerine muvafakat gösterip memleketi şu esnada bir buhrana maruz bırakmamak için Heyet-i Vükelânın hamiyetine müracaat ediyor, cümlesine selâmlarını gönderiyordu.

Geceyi uykusuz geçiren nuzzar, sabahleyin, bu tatlı haberle yumuşayıvermişlerdi. Keyfiyet sefarethaneye bildirildi. Kabine artık Polis müdüründen, bundan sonra emre itaat ve hükûmete hürmet hislerini bekliyordu; bu ciheti İngilizlere anlattı; onlar da nezaket göstermeğe başladılar: Halil Beye kat'i emir verecekler, hükûmete hürmetle mükellef bulunduğunu söyliyeceklerdi; bu hususta, şayet, bir kusuru görülürse azline muvafakat edeceklerdi !

Bir nokta daha kararlaştı : Kargâh, bilâhare, hükûmetin arzusunu yerine getirmeğe, yani polis idaresinin başında bir tebeddül yapmağa razı oluyordu. Yani Halil Beyin azliyle Nurettin Beyin yakında iadesi bir kısa zaman meselesi idi !

●

Yeni irade o akşam çıktı ve Polis müdürü de Sadrazama teşekküre ve Dahiliye nazırından, emir telâkkisine geldi !

Kabine henüz bu hâdisenin tesiri altında idi ve daha henüz esaslı bir iş yapmağa vakit bulamamıştı, ikinci bir vaka zuhur etti: Dahiliye nazırı, bir gün, Meclis-i Vükelâda, iki satır bir istifaname karalamış, Sadrazamın önüne bırakarak çekilip gitmişti !

Bunu anlatmadan evvel biraz da görünüşte ufak tefek, fakat zihniyeti göstermek itibariyle manası büyük bazı vakacıklar yazacağım.

●

3

Sadrazam ile nasıl dost oldum ?

Damat Ferit Paşa, Sedareti elde ettikten ve fırka nazırlarını tanıdıktan sonra (Hürriyet ve İtilâf) ı yakasından atmak kararını almıştı; bunu herkesten evvel ben sezdim :

Bir gün, ajans dönüşü matbaaya geldiğim zaman Sadrazam Paşa tarafından telefonla arandığımı ve hemen Hariciyeye giderek kendisiyle görüşmekliğim icabettiğini söylediler. "Hayırdır inşallah!" dedim ve makalemi yazmadan, derhal, fırladım.

Ziyaretçilere tahsis edilen oda hıncahınç dolu idi; hattâ garibi, içinde kabulüne intizar eden nazırlar bile vardı. Aradan yarım saat geçtiği halde semtimize uğrayan olmadığından hepimiz bekleşiyorduk; dışarıda çıngıraklar ötüyor, yaverlerin koşuştuğu, muhafız askerlerin nöbet değiştirdiği duyuluyordu.

Neden sonra tek tük çağırılanlar oldu. Baktım ki durmakla olmıyacak, ser yaveri buldum, "İşim var, dedim, Paşaya söyleyiniz, daha yazımı bile yazmadım!"

Cevap geldi : İçeri hususî odada azıcık daha intizarımı rica ediyordu... Çaresiz razı oldum... Yan kapıdan dar, loş bir mabeyn odasına soktular, burası nezaret makamının yanında nazırın bir nevi istirahat mahalli idi. Galiba bir somaki şöminesi de vardı, üzerinde ufak bir konsul saati duruyordu.

●

Saat üçü vurdu. Derken dört oldu; Soğukçeşme köşesini dönen tramvayların gıcırtısı ile asabım gerildikçe geriliyor, beklemekten sabrım taştıkça taşıyardu; kaç kere kalktım, sofanın kapısını aralıyarak derdimi anlatacak bir adam aradım... Âdeta mevkufiyetimi hatırlıyor, baygınlıklar geçiriyordum. Nihayet ağası karşıma çıktı :

— Haber veriniz, yarım saat daha bekliyecek olursam gazete yarın çıkmaz !

Dedim. Aradan yine haylı zaman geçti; beşi bulmuştum, makam odasına açılan kapıdan içeri genç, sarışın, ay çehreli birisi girdi; şöyle yüksekten dem vurdu :

— Sadrazam hazretleri meşguliyetlerinin kesretinden maalesef sizinle görüşemiyecekler; Fakat beni tevkil buyurdular. Sadrazam hazretleri makalelerinize dair bazı tenkidat serd buyuruyorlar; zat-ı vâlâları, meselâ, heyet-i hazıra-i hükûmeti bir fırka kabinesi şeklinde telâkki ve mesail-i dahiliyeyi bu suretle muhakeme ediyorsunuz, malûmu âlinizdir ki Avrupada bir fırka kabinesinin tarz-ı teşekkülü tetkik olundukta...

Fena halde sinirli idim :

— Beyefendi, dedim, o ciheti bırakınız, onları bilirim, neticeyi söyleyiniz !

— Netice şu ki : Bu tarzda neşriyatınızı Sadrazam hazretleri tasvip buyurmuyorlar...

Artık kafam atmıştı :

— Yoo... dedim, ben memur değilim, Sedaretten ne emir telâkki etmekle, ne de Sadrazamın tasvibini kazanmakla mükellefim. Hükûmetin tahsisat alan bir ğazetesinde de bulunmuyorum; Herkesten evvel fırkaya mensubum; fırkamın mevkii hükûmette nedir, onun da alâsını bilirim. Binaenaley Paşa hazretlerine lûtfen bu cihetleri böylece arzediniz. Görüyorum ki selâhiyetiniz mahdut, sizinle münakaşa beyhude olacak... Allahaısmarladık !

●

Arkama bile bakmadan merdivenleri indim; şu hükmü vermiştim : Ferit Paşa fırkayı kışlık bir hırka gibi kullanmıştı, bu ağır yük artık Nisanda ve Sedaret mevkiinin ılık havasında onu iz'ac ediyordu, silkip atmak ve ancak bir üşüme, ürperme, hülâsa ihtiyaç görülürse tekrar omuzlarına almak karariyle sandığa yerleştirmek niyetinde idi. Bana da, şimdi, muhakkak mim koymuştu; artık, elbette bir daha çağırmazdı.

Hayır öyle olmadı : İki gün sonra telefonla tekrar davet etti. (Serkil Doryan) daki içtimadan beri, kendisini ilk görüşüm oluyordu. Aynı mabeyn odasına girdim, acaba yine saatlerce bekliyecek miydim? Ne gezer? beş dakika geçmedi, yanına çağırdı. Ben geçen günkü meselenin tekrarına muntazırdım, yine aynı sert cevabı vermeğe hazırdım.

O büsbütün başka türlü başladı: Fesi masanın üzerinde idi; birden başının açık olduğunu hatırladı veya hatırlamış göründü; (İnsan muhatabının gözlerini görmedikçe böyle ince farkları anlayamıyor; Ferit Paşa ise, ekseriya, vapur dumanı gözlük takar) acele, giyer gibi yaptı :

— Affedersiniz, dedi, kusur ettim !

Ciddî mi yapıyordu, mahsus mu söylüyordu, bir aptallık veya hilekârlık mıydı, bunları da anlıyamadım : "Estağfurullah, aman efendim, mahçup ediyorsunuz..." gibi bazı sözler mırıldandım. O zaman:

— Demek müsaade buyuruyorsunuz !

Dedi ve fesi tekrar yerine bıraktı; o zaman bu acaip hürmetin suitesiri altında kalmıştım...

●

Sonradan keşfettim : Ferit Paşa terbiyeye fart-ı riayeti ile meşhur Âli Paşayı taklit ediyor ve galiba, teşrifata çok meraklı görünerek bizim gibi lâubali gençlere ve acemi ricale adâb ve erkân dersi veriyor, karşısında kadim terbiyeye riayete mecbur ediyordu.

Muvaffak da olurdu ya... Hattâ o gün, şu fes oyunu beni bile, derhal muma çevirmişti, terbiyeli maymun gibi karşısına geçtim; iskemlenin ancak dörtte birine, kalçanın ancak üçte ikisi iliştirilerek oturmak devrine yetişmiş olmakla beraber bu derecesini yapmadım; hattâ, (sonradan rastgeldim) çok nazırlardan daha genişçe ve ferahça yerleşmiştim.

(Devamı var)

Kâğıt yığını arasında

— Gazeteniz için kâğıt mı istiyorsunuz? Fransada kâğıt darlığı olduğunu bilmiyor musunuz?

"Le Hérisson" dan

Bir dokun...

Yeni tekaütlük kanunu

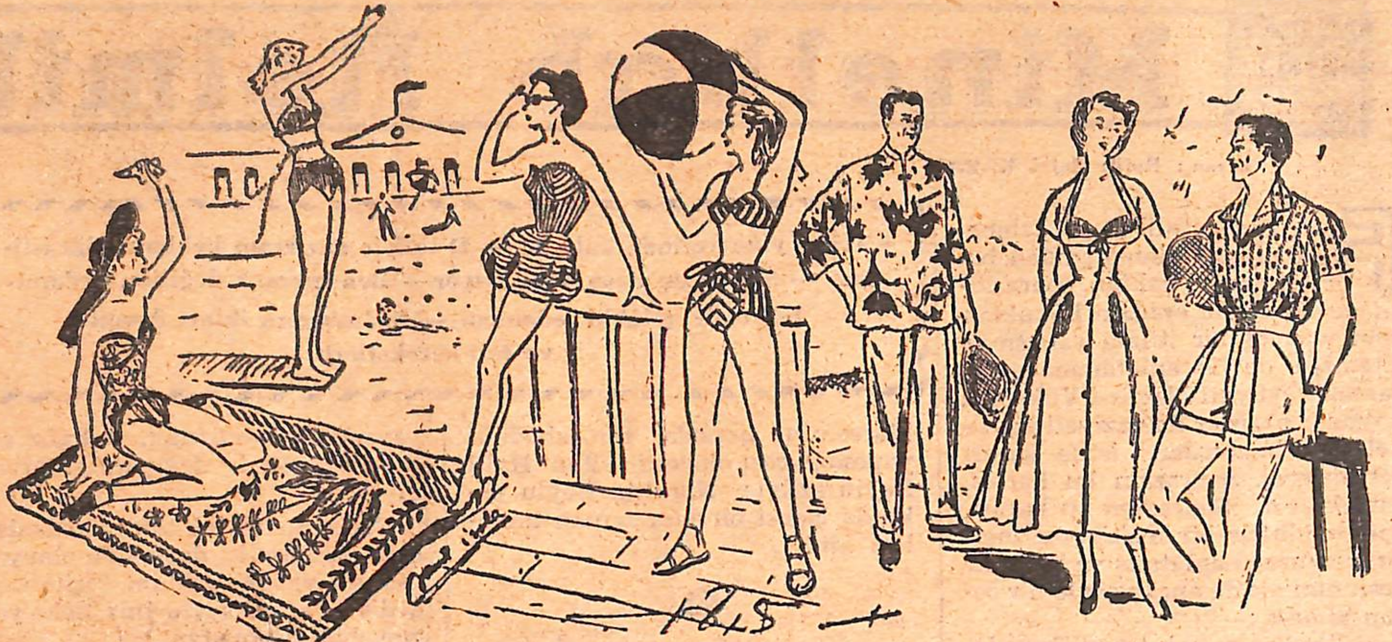
Henüz tasarı halindedir; eğlenceli bir masal kitabına benzer, fakat yalnız dinleyenleri oyalayabilir. Okuyanlar hiç hoşlanmazlar, üzülürler, sıkılırlar; komşu evinde çene yarıştırmağa gitmek için kocasının yetimlerini bir an evvel avutup uyutmağa çalışan bir üvey ana bezginliğiyle ara sıra bu kitabı açarlar, okurlar, tekrarlarlar.

Son zamanlarda yine ele alındı, dile dolandı. Gazetelerin verdiği malûmata nazaran, yeni tekaütlük kanununun muhtelif Bakanlıklar tarafından tetkiki sona ermiş, ihtilâflar üzerinde anlaşmaya varılmış, tasarı son şeklini almış. Tekaütlük maaşı yükseltilecek, âzamî maaş haddi yeni bareme uydurularak altı yüz liradan bin liraya çıkarılacak, 930 senesinden sonra tekaüt edilenlerle yeni emekliler arasında maaş farkı kalmıyacak, 930 yılından evvel emekliye ayrılmış olanlara da zam yapılacak...

Pek âlâ, pek güzel ama şu kanun ne zaman çıkacak?

Kanunun hazırlık masallarını ilk defa dinlemeğe başladığımız sıralarda devlet memuriyetine girenlerin de emekliye ayrılma müddetlerini doldurmaları yaklaştı, fakat bugün hâlâ, Bakanlık sandalyesinde yirmi dört saat oturan bir civanbaht yüz elli lira üzerinden tekaüt maaşı hakkını kazanırken; otuz yıl devlet kapılarında dirsek çürütüp ömür tüketmiş bir eski mütekait, yüz elli kuruş üzerinden üç aylık tekaüt maaşını alabilmek için Malmüdürlüğü kapılarında dermansız bacaklarının çekemediği hasta gövdesini eğri bastonuna yaslayıp inim inim inliyor.

Masalları bırakalım da hakikati görelim, hakikate yaklaşalım; emekdarlarımıza karşı yapmacık bir üvey ana oyalamasından vazgeçelim, hakikî bir şefkat gösterelim.

Fransada erkekleri kadın şekline sokan en son moda plâj kıyafetleri — "Aux Ecoutes" den

KİRPİNİN DEDİKLERİ

ÇOKTAN OLDU BİLE!

Bir başmakalede şu cümleleri okuduk :

"Muhalefet partisini kuranlar, aralarında hiç bir düşünce benzerliği olmıyan bu hoşnutsuzlar kitlesine dayandılar ve en basit tecanüsten mahrum ve tek gayesi iktidarı yıkmaktan ibaret olan bu kitleye uzun zaman bir siyasî parti gibi dayanabileceklerini sandılar. İki sene geçmeden bunun neticelerini gördük."

Ne doğru... Fakat aynı cümleleri azıcık değişiklik yaparak okuyalım :

"Hükûmet partisini kuranlar, aralarında hiç bir düşünce benzerliği olmıyan bir hoşnutsuzlar kitlesine dayandılar ve en basit siyasî tecanüsten mahrum ve tek gayesi iktidarda kalmaktan ibaret olan bu kitleye uzun zaman bir siyasî parti gibi dayanabileceklerini sandılar. Azıcık fırsat verilince, iki sene geçmeden bunun neticelerini gördük."

Ne doğru...

Hükûmet partisinde düşünce benzerliği ne derece yoksa ve parti en basit siyasî tecanüsten nasıl mahrumsa muhalif parti ve partiler de öyledirler. Tırhallı, hep bir hallidirler.

Zaten o muhaliflerin elebaşıları ve çoğu dünkü muvafıklar, hükûmetçe en yüksek mevkilerde bulundurulmuş elemanlar değil midir? Demek ki hükûmet partisi de dayanıklı çıkmadı. İlk çözüntü orada başgöstermiştir. Ne kadar parti varsa bu çözüntüden koptu.

Birbirinden bambaşka düşünen müfrit ve mutedil zümrelerin zuhuru da düşünce birliğinin kat'î mevcudiyetine delâlet etmiyor.

Hükûmet partisine tecanüs ve düşünce birliği manzarası veren, ihtirasları mahdut kimseleri memnun edecek vasıtalara malik bulunması, keseyi elinde tutmasıdır. Hepsine teşmil etmeden söyliyelim : Çok doymuşlar hesap sorulmasından, kâfi gıda almamışlar ötekiler gibi doyma ümidini beslemelerinden dolayı ortada bir tecanüs hasıl oluyor.

Hele o kesenin ağzını kapayınız ve mal beyannamesi kanununu tatbika kalkışınız, iki yıla kalmadan asıl bu partide de görürüz neticeyi !

Evet, muharririn dediği gibi "Demokrat Parti iki seneye varmadan, Millet Meclisindeki en seçkin, en işe yarar, kürsüde en güzel konuşan zümresini kaybetti." Peki ama o kıymetli adamları hükûmet partisi kazandı mı?

Bir kısmı kendi bağrından kopup ayrılanlardır. Bir kısmı da hükûmet partisine meydan okuyarak meclise girenlerdir.

Fikrimce bütün partiler düşünce benzerliğinden mahrum ve ziyandadırlar.

C. H. P. eleman ve taraftar kaybetmekte devam ediyor.

D. P. aynı vaziyette...

Yeni teşekkül etmiş ve edecek partilerin de akibeti öyle olacağa benzemektedir.

Makale muharriri "Korkarız ki bir gün, hem yakın bir gün milletin aklı selimi isyan eder ve muhalefetten gına getirir, tiksinir ve çok yazık olur" diyor.

Bu da doğru ve bizim korkumuz da o !

Ve lâkin halkın, yazıda tiksinti tabiriyle ifade edilen memnuniyetsizliği başka sebeplerle maalesef hükûmet partisine karşı çoktan duyduğunu da kabul etmeliyiz.

"Çok yazık olur" değil, bu bakımdan çoktan çok yazık oldu bile!

KİRPİ

BAKANLAR FAALİYETTE!

Allah rahatlık, vücut afiyeti ihsan eylesin, Bakanlarımız arı gibi çalışıyorlar. Gazeteler her gün birkaç Bakanın tetkik seyahatine çıktıklarını haber veriyorlar. Seyahat yollarının ucu, dönüp dolaşıp İstanbula ulaşıyor. Hele İstanbul ile Ankara arasındaki inceleme gezintileri bitmek tükenmek bilmiyor. Bu ne gayret, bu ne himmet ! Yaz sıcağında çekilir mi ya?!.

Birkaç gün evvel gazetelerde Tarım Bakanının beyanatını okudum :

"— Memleketin ziraî durumunu gözden geçirmek üzere Anadoluda bir tetkik gezisine çıktım. Bu hususta söylenecek yeni birşey yoktur. İstanbula istirahate geldim."

Sayın Bakan daha ne söylesin, a dostlar? Memleketin ziraî durumunu gözden geçirmiş, bu hususta söylenecek yeni birşey yokmuş.

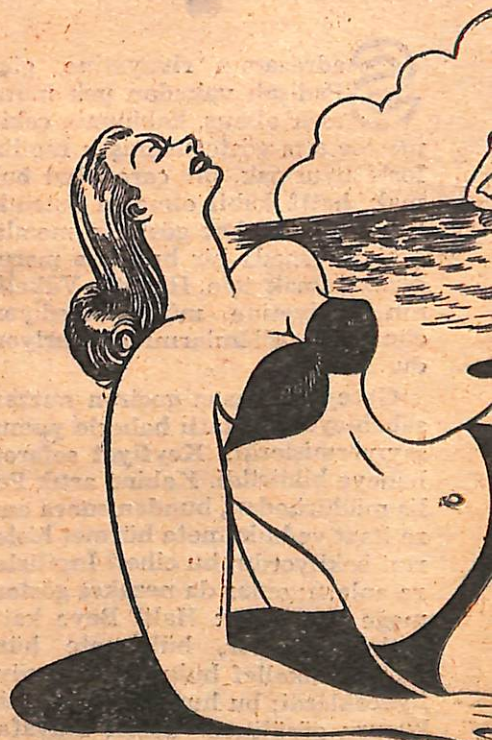
Demek ki memleketin ziraî durumu eski halini muhafaza ediyor.. Vah vah !

Bay Bakan yoruldu, İstanbulda istirahat ediyor... Oh oh !

İki yıl sonra umumî seçim yapılacak... Eyvaaah !

Sayın Bakan ve mensup olduğu parti, halktan rey istiyecek... O da olur inşallah !

Cemal Refik

Kadın — Yanıyorum..
Erkek — Yanıyorum !!

Cumartesi — Çarşamba

I

23 TEMMUZ

23 Temmuz haftası çok dolu, yüklü ve hoş bir hafta olarak geçti. Herkes için ve bilhassa benim için.

Evvelâ 23 Temmuz, Hürriyetin ilânının kırkıncı yıldönümü idi. Ben, o günü, hayal meyal hatırlıyorum. Bunu söylemekle yaşımın kaç olduğunu ifşa etmiş oluyorum amma, hürriyete kavuşmanın saadeti yanında bunun ne ehemmiyeti var? Hem 23 Temmuz gününü, bu sefer, sayısı yüze yakın dost ile beraber geçirdim. Bakınız nasıl?.

SANAT DOSTLARI MALTEPEDE

Cuma günü ve akşamı için Sanat Dostları Cemiyeti, Maltepede Süreyya plâjında bir toplantı tertip etmişlerdi. Hep beraber yediler, denize girdiler, mehtabı seyrettiler ve geceyi, plâjda açılmış olan küçük otelde geçirdiler.

Kimler vardı? Kimler yoktu ki! Meselâ, bir gün için dikenlerini çekmiş olan "AYDEDE" nin Kirpisi ve eşi, Ercümend Ekrem Talu, Vâlâ Nureddin, Nihal Karamağralı, Orhon Arıburnu ve herkesin son şiirinden bahsettiğini sandığı Mimar Selim, Bedri Rahmi Eyüboğlu, eşi Eren Eyüboğlu ve oğlu meşhur Mehmet, Vasfi Rıza Zobu, Suavi Tedü, Nevin Seval, Hakkı Tarık Us, Salih Zeki Aktay Orhan Ezine ve çok sevimli eşi, balet hocası Bayan Arzımanova, Dr. Pellegrini ailesi, Server İskit ve esi, Kâmran Cemal ve oğlu, Hadi Bora ve eşi, Seyfeddin Çürüksulu, "Prens" Ali Haydar ve orada hazır bulunan meshurlardan imza toplayan kızı Zeyneb, Talât Hemşehri ve eşi, zarif plâj kıyafetiyle Bayan Sütude Cenani, ve burada hepsinin isimlerini sayacak olsam, iki sütun dolduracak kadar çok sanat dostları.

Fakat unutulmaması lâzımgelen bir şahsiyet varsa, o da Saffet Gürol'dur. Sanat dostlarının hücumu karsısında çabucak tamtakır olan plâj büfesinde buz da bitmişti. O saatte Maltepede ve civarında bu nâdir metaı bulmak imkânı yoktu ve bütün masalardan buz isteniyordu. Saffet Gürol, ne yapıp yaptı, bir telefon ile meseleyi halletti, biraz sonra, kalıp kalıp buzlar getirildi. Bu, öyle bir muvaffakiyet idi ki:

— Bize buz temin eden Saffet Gürol'un şerefine!

Diye arkadaşları kadeh kaldırmağa davet ettim. Alkışlar arasında bunu yaptık. Henüz oturmuştuk ki, Ercümend Ekrem:

— Bize hararet temin eden Fikret Adil'in şerefine!

Diye kadehini kaldırmasın mı? Bu o kadar güzel bir söz idi ki, kendinden bahsetmek gibi hiç de güzel olmıyan bir sey yapmak pahasına buraya naklediyorum.

Fikret ÂDİL

Aile Hayatı

Bay Ahmet öğle vakti bürodan evine dönünce karısına dedi ki:

— Şu bizim avanak Ekremi bu gece yemeğe çağırdım.

— Aman, hiç düşünmedin mi? Bugün Perşembe, annem bize gelir, huyunu da bilirsin.

— Bu akşam gelmesi için ısrar edişim de ondan ya.

— Anlıyamadım.

— Canım bunda anlamıyacak ne var? Ekrem budalası mutlaka evlenmek istiyor, ben de ona aile hayatının nasıl olduğunu göstereceğim!

DEDİM - DEDİ

Ercümendin bu güzel manzumesi yirmi küsur yıl önce bir mizah mecmuasında çıkmış, çok beğenilmiş, rahmetli Şekip tarafından da bestelenmişti. Bunu hatırlıyan bazı okuyucularımız, manzumenin "AYDEDE" de tekrar neşrini istiyorlar. Arzularını yerine getiriyoruz:

— Kız, yaz geldi, bak! dedim;
— Evet çok sıcak... dedi.

— Kalk ta gezelim, dedim;
— Hayır, otursak. dedi.

— Burada ne var? dedim;
— Sanki.. Konuşsak.. dedi.

— Adın ne, senin? dedim;
— Sarı yapıncak! dedi.

— Nerelisin sen? dedim;
— Yurdum çok uzak! dedi.

— O kiraz nedir? dedim;
— Gülerek: "Dudak!" dedi.

— Göğsünde ne var? dedim;
— Açılmış zanbak, dedi.

— Getir koklayım, dedim;
— Yok, olmaz, yasak, dedi.

— Bir öpücük ver! dedim;
— Bu ne iştiyak?. dedi.

— Seni sevdim, pek.. dedim;
— İnanmam; tuzak.. dedi.

— Zorla öperim! dedim;
— Hele öp te, bak! dedi.

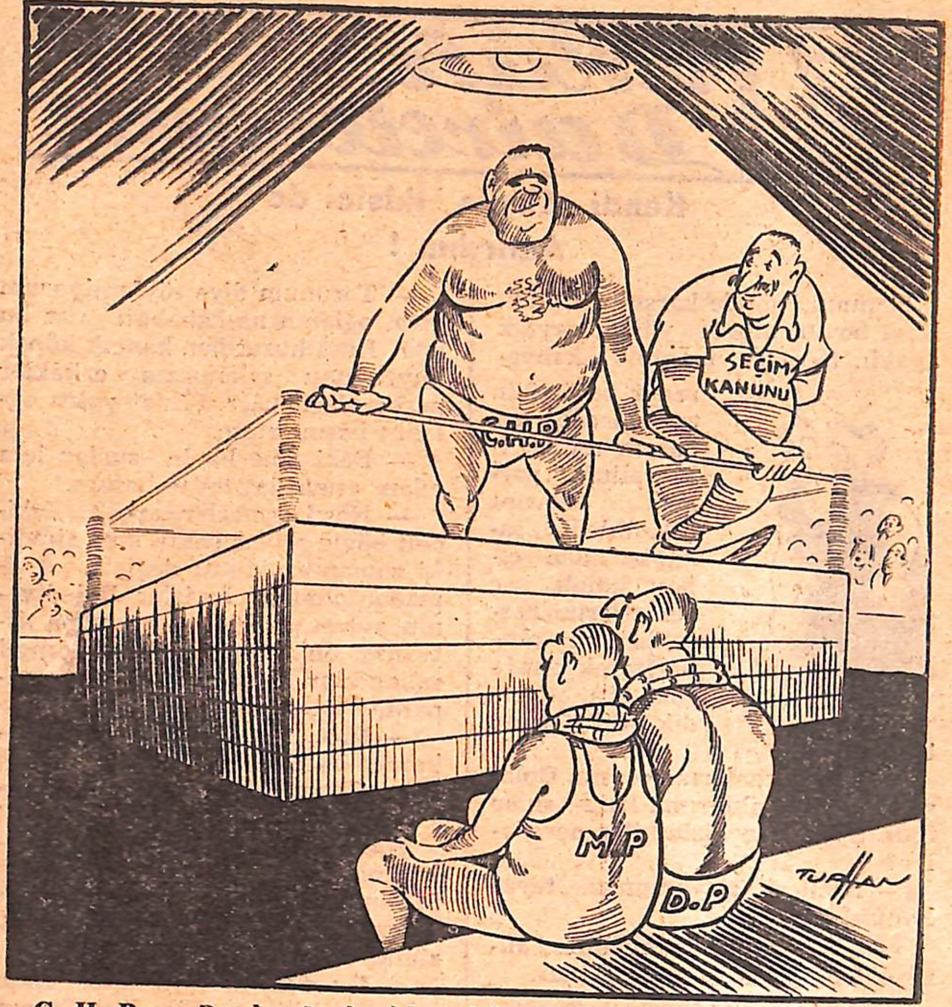
— Bağırır mısın? dedim;
— Hem ciyak ciyak.. dedi.

— Pek şaştım buna, dedim;
— Ne var şaşacak? dedi.

— Zulmün reva mı? dedim;
— Zulüm değil, hak! dedi.

Bu kadar naz ve işve
Ta canıma tak dedi..
Tutup çektim kolundan,
— İlişme! Bırak!. dedi.
Silkinip kurtulunca,
Güldü.. "Avanak!" dedi.
Tepemizde bir karga,
Alay etti: "Gak!" dedi.

Ercümend Ekrem Talu

C. H. P. — Benden korktukları için ringe çıkamıyorlar..
Seçim Kanunu — Yanılıyorsun. Senden değil, benim tarafsızlığımdan korkuyorlar!

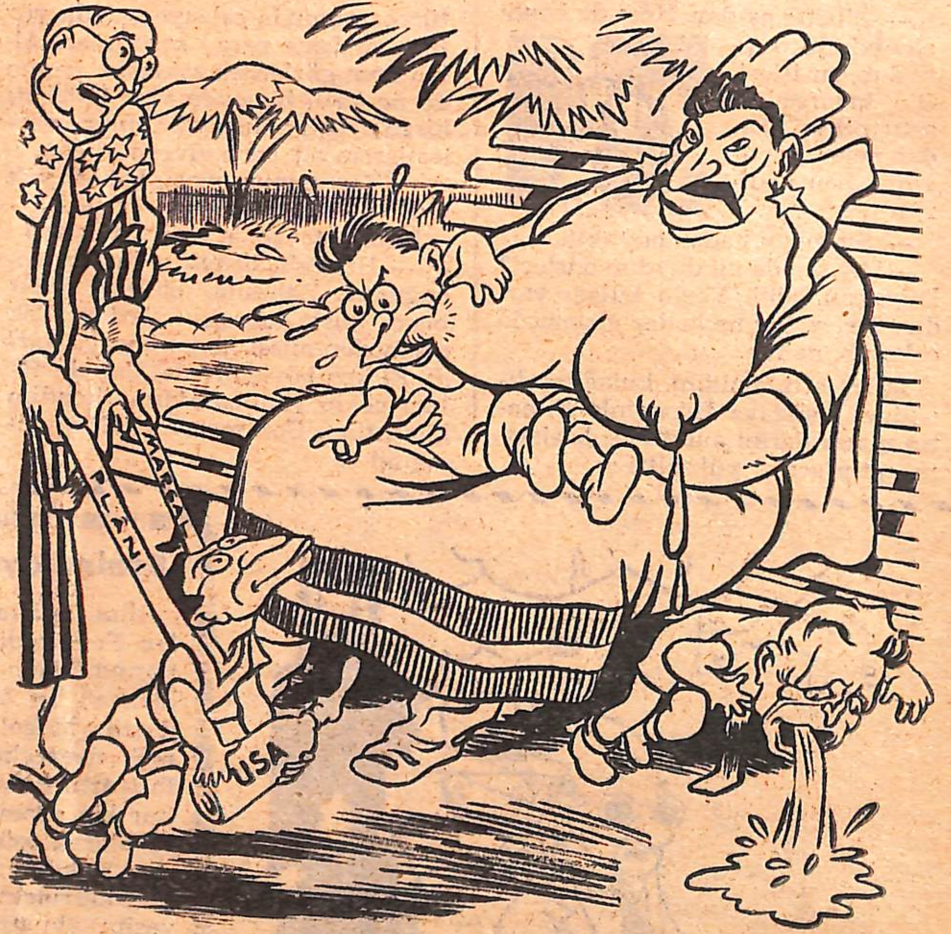
Kurtulduk

Napolyon bir gün nedimlerinden birine:

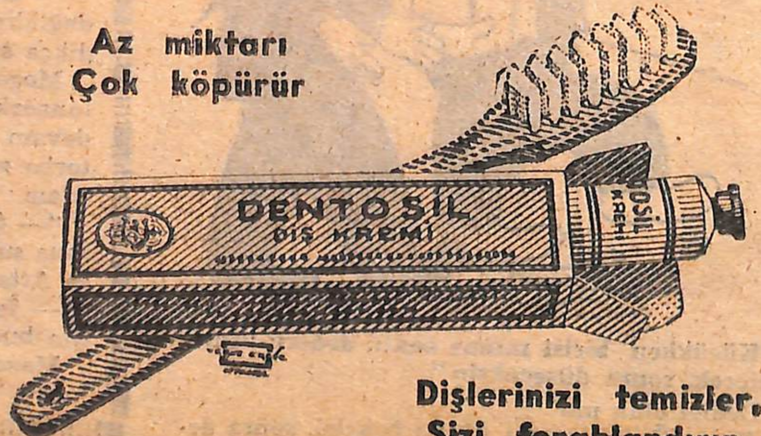
"— Ben öldükten sonra ne diyecekler acaba?" diye sordu. Nedim:

"— Herkes imparatorun ölümünü teessüfle karşılayacak" cevabını verdi. Napolyon bunun üzerine şunu söyledi:

"— Hayır hayır.. Herkes oh kurtulduk diyecektir!"

Kucaktaki çocuk — Yabancı dadı tutmuşsun, utanmıyor musun?!
"Travasso" dan

Az miktarı
Çok köpürür

Dişlerinizi temizler,
Sizi ferahlandırır.

Nikâh Dairelerinde

Kendi Elimle İkisini de Astırdım !

Kapının önünde karşıma dikildi. Kısa boylu, ufacık yüzlü, paytak ayaklı, lâcivert mantolu, kahverengi başörtülü, tombalacık bir hanım teyze. İki elinin parmak uçlarını tükrükledi, şakaklarından çıkan kınalı saç demetlerini başörtüsünün altına iterek etrafa göz attı, sonra dik dik bana baktı :

— Allah cezalarını versin. Dolaşa dolaşa ayaklarıma kara sular indi. Söylesene bizimkiler neredeler?

— Kimleri arıyorsunuz, teyze hanım?

— Söylüyorum ya, evlâdım ! Bizimkiler işte. Hüseyinle Fitnat.

— Affedersiniz teyzeciğim, tanımıyorum.

— Allah Allah ! Nasıl tanımazsın, evlâdım? On beş gün evvel asılanları görmedin mi? Dur hele, on bes de değil..

Parmak boğumlarını sayarak bir müddet mırıldand.ktan sonra ilâve etti :

— Hangi on beş? Bugün tamamı tamamına yirmi gün oldu.

— Asılanlar var demek?

— Elbette astılar. Hem de kendi elceğzimle yaptırdım bu işleri. O hayırsızları astırıncaya kadar neler çektiğimi ben bilirim.

— Suçları o kadar büyüktü, ha?

— Ay sen de mi duydun o işleri? Duyarsın tabii. Yerin kulağı vardır, derler. Biz ne kadar gizlemeğe çalışsak, naifle.

İşaret etti, eğildim, kulağıma fısıldaya fısıldaya Hüseyinle Fitnatın maceralarını anlattı ve kaşlarını çatıp sesini yükseltti :

— Torunum diye söylemiyorum ama, oğlanın ne kabahati var bu işte? Hâşâ huzurdan, kancık köpek kuyruğunu sallamazsa erkekler peşine düşmezler. Fitnat yaktı oğlanın başını ateşe.

— Peki ama böyle suçlar için adam asmazlar, teyze hanım.

— Nasıl asmazlar, ayol? Eskiden böyle şeyler yoktu ama şimdiki zamanın gidişatı değişti. Asılmadan olmuyor bu işler. Belediyenin avlusunda ikisini yanyana astırdım, on beş gün dıngıl dıngıl sallandılar. Âdet böyle imiş, ne yapalım?

— Haa... Nikâh için askıya çıkardın öyle mi?

— Çıkarmıyayım da ne yapayım, evlâdım? Kızın halini görsen!

Tekrar işaret etti, eğildim, kulağıma yine uzun uzun fısıldadı. Şişkinliklerden, Hüd dağlarından bahsetti. Cevap verecek oldum, sözümü kesti :

— Bu dünya böyle işte. Başa gelen çekiliyor. Elin kızcağzının başını nâre yakmak da günahtır.

— Hâlâ birbirlerini seviyorlar mı acaba?

— Ne söylüyorsun, evlâdım? sevmenin lâfı mı olur? Kız da ateşler gibi yanıp tutuşuyor, oğlan da. Zannedersin ki biri Ferhat, biri Şirin.

— Torunun ne yapıyor? İşi gücü var mı? Ev geçindirecek kadar para kazanıyor mu bari?

— Hımmm... İyidir oğlan bir tüccar yanında çalışıyor, ayda yüz liradan fazla para kazanıyor. Allah kem gözlerden saklasın, benim de üç katlı bir evim var. Üst katı kirada. İkinci kata da onları yerleştirsem alt bana elverir.

— Torununun anası, babası yok mu?

Hanım teyzenin sesi titrekleşti :

— Hüseyin benim oğlumun çocuğudur. Babasını, sizlere ömür benç yaşta toprağa verdim. Çok geçmeden anası başka kocaya vardı. El kızı böyledir işte. Ben de oğlanı çekip yanıma aldım, kendim büyüttüm. Çok severim Hüseyinciğimi.

— Fitnat hanım nasıl? Onu da sevebilecek misin acaba?

— Yoook... Fitnatı çocukluğundanberi tanırım, şimdiye kadar hiç bir fenalığını görmedim. Onu da severim. İyi kızcağızdır. Nikâh olup eve girdikten sonra da bozulmaz inşallah.

Kapıdan yakışıklıca bir delikanlı ile gövdesi tombullaşmış bir genç bayan girdi. Hanım teyze :

— Hah, geldiler işte.

Diyerek koştu, ben de ayrıldım.

Ce. Re.

Dişlerini görünce

"Ev. Post,, dan

Evvelâ Zihniyet Değişmeli !..

Hükûmet tasarruf yapmak kararını aldı ya. İşte bunun müsbet neticelerine doğru hızlı adımlarla gidilmeğe başlandı : Hükûmet dairelerinden, belediyelerden ha bire ücretli müstahdem çıkarılıyor.

Bu ayıklanan resmî dairelerden bir tanesinin üzerinde duracağız ki, buradan müstahdem çıkarmakla tasarruf yapılamıyacağı kanaatindeyiz.

30 kişinin vazifesine son verildiği bildirilen Basın ve Yayın Umum Müdürlüğünde öyle işler vardır ki ; ancak peri padişahının ülkelerinde yaşayanlara nasib olan nimetleri elinde bulundurur...

Bakarsınız bir memur, aylığını alır, cebine atar. Ayrıca, haftanın muayyen saatlerinde radyoda bir konuşma yapması temin edilir, bunun için de kendisine para verilir. Belki bu konuşma dahi, onun aylığını aldığı memuriyetinin vazifesi cümlesindendir.

"Ayın Tarihi" mecmuasını neşretmek Basın ve Yayın Müdürlüğüne kanunla verilmiş bir vazifedir. Bunu hazırlamak için memurlar çalıştırılır. Amma, kanunda sarih bir şekilde ifade edilmedi, diye "Ayın Tarihi" mecmuasının *endeksi*, Umum Müdürlüğün dökümanlarından istifade edilmek suretiyle birtakım memurlara hazırlatılır ve bunlara *telif hakkı* tertibinden para verilir.

Bir mecmuayla onun endeksini ayrı ayrı tasavvur etmek mümkün müdür?

Tasarruf, tasarruf. İyi, hoş amma, bir dairede çalışan memurlara munzam para kazandırmak zihniyetinden vazgeçmeden bu olur mu? Umum Müdürden bunları da bir yoluna koymasını bekleriz.

Zengin ve fakir beyni

Yeni zenginin biri, son moda yazlıklardan birinde, kendisine muhteşem bir villa yaptırır.

O gün sofrada yalnız on beş kadar misafir, bay, bayan ve çocukları, yedi yaşında bir oğlan var.

Hizmetçi salçalı beyin yemeği dolaştırıyor.

Çocuk babasına sorar :

— Bunlar hangi hayvanın beyni baba?

— Dana beyni, evlâdım.

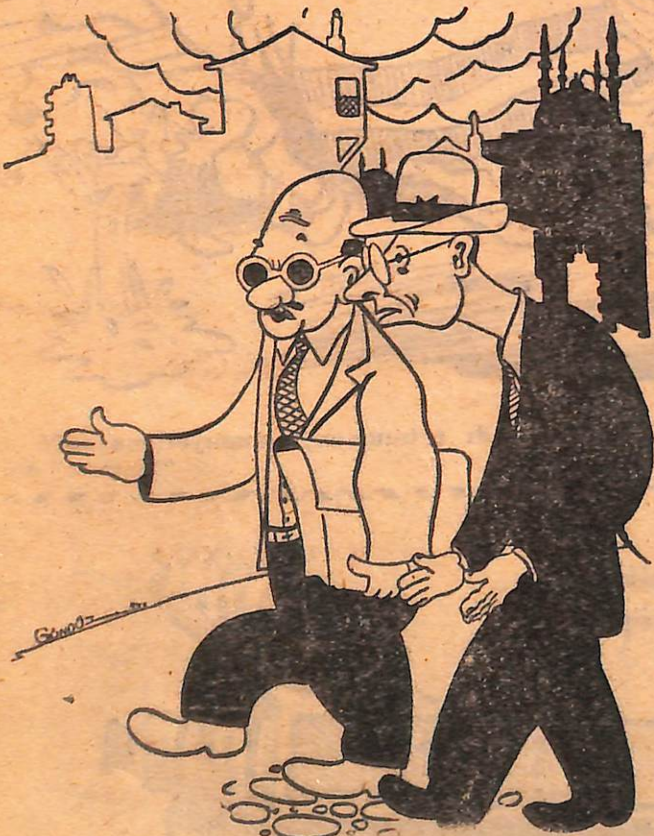
— Baba neden insan beyni de yenmez, ha söylesene?

Bütün misafirler birbirinin yüzüne bakar, baba da şaşırır, yüksek ve hiddetli bir sesle oğluna çıkışır :

— Bu ne ahlâksızca, canavarca bir sual !

Çocuk münasebetsizlik ettiğini anlar ve tamire çalışır :

— Babacığım, tabiî zenginlerin beynini demiyorum, ama fukaranınkileri?

— Küçükken birisi tatıma baktı, dediki: "Önce yükselecek, sonra düşeceksin."

— Dediği oldu mu?

— Evet.. Önce yangın kulesi bekçisi, sonra denizaltı eri oldum !

Benim kıymetim budur

Ilim ve irfanı ile tanınmış olan Feriduddin Attar, yüz dört yaşında iken Cengiz ordusuna mensub bir Mogolun eline esir düştü. Mogol kendisini öldürmek üzereyken, başka biri bu ihtiyarın islâmlar arasında meşhur bir adam olduğunu ve fidye olarak müslümanlardan çok para alabileceğini ihtar edince öldürmekten vazgeçip, fidyesini bulmak için, gezdirmeğe başladı. Bir aralık hamiyet sahiblerinden biri çıktı. Bin altın teklif etti. Feriduddin Mogola :

— Bu, dedi; benim kıymetim değildir, tam değerimi bulmadıkça satma !

Mogol, daha ziyade veren bulunacak ümidiyle gezdirmekte devam ederken, arkasında bir torba samanı bulunan fakir bir adam :

"— Şu ihtiyarı bana bağışla, sana şu samanı vereyim" deyince Attar Mogola :

— İste, dedi, benim kıymetim budur, sat !

Mogol kızdı. Allâmevi vatırıp

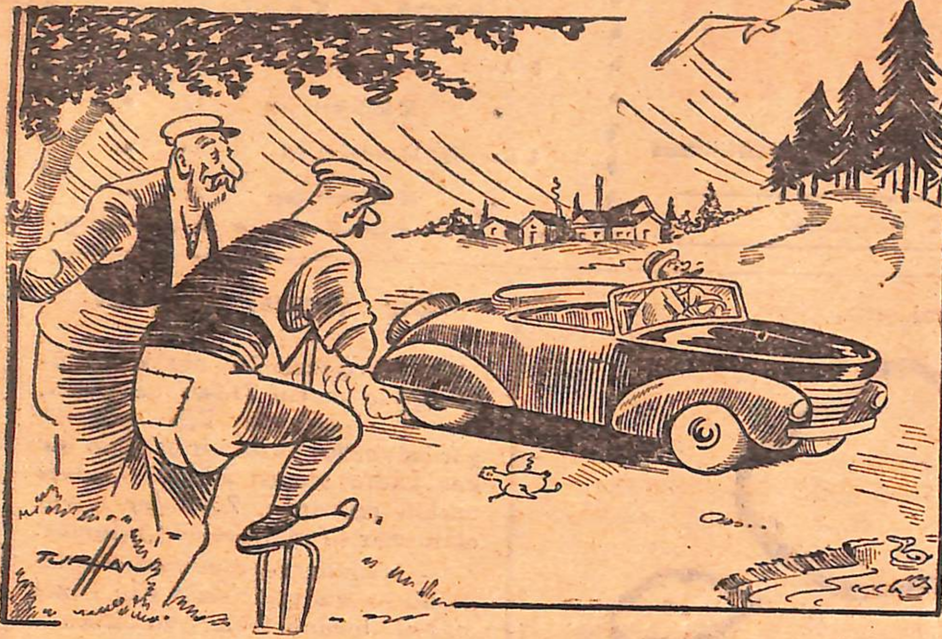
Yazısız karikatür

"Fransız karikatürü"

BENZEYİŞLER

İsa Peygamber	Necip Fazıl
Insanlara Allahı tanıtan ve doğru yolu gösteren adam	Bir adam yaratarak hakkı telif alan adam

Milletin efendileri arasında :

— Ulen..., Işşş, bizim seçtiğimiz milletvekili bu mu ki?
— Elbette! Bizler hamiyet sahibi milletizdir, kazancımızdan, boğazımızdan keser, bizim için çalışanlara yediririz.

Ankara mektubu

GENE RABİA HÂTUN

Şu Rabia Hâtun tartışması aldı, yürüdü. Demokrasi deneyine giriştiğimizden beri gazetelerimizde, dergilerimizde politikadan başka konulara rastlamak epeyce güçleşmişti. Çok şükür. edebiyatcılarımız teşebbüsü ele aldılar da, neşriyatımızın rengi biraz değişir gibi oldu. Yoksa, Tanrı göstermesin, şairlerimizin, hikâyecilerimizin, romancılarımızın işi sarpa sarmak üzere idi.

Amma son iki yılın heyecanlarından ötürü, münakaşa deyince sadece politika münakaşası anlayan bazı yurddaşlar Rabia Hâtun üstüne yazılıp çizilenleri ilk bakışta kavramakta güçlük çekiyorlar.

Yenişehirde bir emekliler kahvesi vardır. Orada oturuyordum. Yanımdaki masada konuşulanlara kulak misafiri oldum. Yaşlıca biri :

— Yâhu, kimdir bu Rabia Hâtun? diye sordu.

Bir baskası :

— Galiba yeni bir parti kuruluyor. Artık kadınlar da politikaya karışıyor, dedi.

ZEVK SAHİPLERİ

Şaka bir yana, Rabia Hâtun tartışmaları gerçekten de partiler doğuracak gibi görünüyor. Amma bu sefer siyasî değil, edebî partiler. Çünkü efendim, Rabia Hâtunu ortaya sürneler, "bu şiirleri bütün zevk sahipleri beğeniyor iddiasında. Ben de merak ettim ; Ankaradaki şairleri şöyle bir yokladım. Adlarını yazmıyacağım, amma hepsi de yeni neslin tanınmış kişileridir. İçlerinde o şiirleri beğenene rastlamadım. Hattâ aralarından biri :

— Nedir onlar canım? Öyle şiir mi olur? diye alaylı alaylı şu mısraları okudu :

Olsandı sen hava olsamdı ben civa
Olsandı sen havan olsamdı ben keman

Aradaki mısraı atladı ; kestirmeden :

Bir ask olurdu pısssss..

Diye bitiriverdi.

TANZİMAT-I HAYRİYE

Avukat İrfan Emin Kösemihaloğlu, geçen hafta Ankaraya gelmişti. Dereden tepeden konuşurken aramızda bulunanlardan biri kendisinden, yeni kurulan Millet Partisinin programı hakkında ne düşündüğünü sordu. İrfan Emin :

— Yeni bir şey değil, dedi, Tanzimatı Hayriye fermanını kopye etmişler.

MEDENİYET

Avni Mogol'u tanır mısınız? İyi fransızca bilenlerimizdendir. Öyle ki konuşurken tek tük türkçe kelime kullanır.. Üstad bir yıldır rakıyı bırakmış, işi biraya dökmüştü. Şimdi birayı da bıraktı. Çünkü yalnız üst çenede, önde tek bir dişi vçar. Bu vakadan sonra, arkadaşları kendisine "Medeniyet" adını taktılar. Halbuki hiç de canavara benzemez...

ZATER

MANİLER

Gözümü bağla da git.
Yüreğim dağla da git
Gittiğini görmeyim
Gözümü dağla da git.

★

Sabahın vakti geçti
Bir güzel baktı geçti
Zülfünü kement etmiş
Boynuma taktı geçti.

★

Ata binen ağadır
Atın yolu dağadır
Kömür gözlü gül yârim
Bu mâniler sanadır.

★

Ay doğar sini gibi
Dolaşır servi gibi
Ayşeden koku gelir
Mısırın gülü gibi

FIKRALAR

Başa Gelen Felâketin Sebebi Ne İmiş ?

İkinci Murad Varna harbini kazandıktan sonra harp meydanını geziyordu. Ölen düşman askerinin hep gençler olduğunu görünce Azeb Beye :

— Azeb ! Garip değil mi? Bu kadar ölü içinde hiç ak sakallı görmedim. Hepsi genç, hepsi taze !

Demesi üzerine Bey :

— Padişahım, dedi, eğer içlerinde bir ak sakallı olsaydı, başlarına bu felâket gelir miydi?

Aşkın Sonu !..

Sevişerek evlenen bir çiftin ayrılmaya karar vermeleri herkesi hayrete düşürmüştü.

En yakın ahpaplarından biri eski mesut kocayı bularak, bu işin sebebini öğrenmek istedi :

— Yahu, dedi, hani siz sevişiyordunuz?

— Evet, sevişiyorduk. Yine de sevişiyoruz.

— ???!.

— Senin anlayacağın, dostum, birbirimizi o kadar çok seviyoruz ki evlilik hayatında devam edip birbirimizin kalbini kırmak istemiyoruz. Onun için ayrılmaya karar verdik.

Yalan da Değil Sanki !..

İkinci Dünya Harbi günleri karı koca konuşuyorlardı.

— Muhtekirleri islâh için bence bir tek çare var.

Karısı sordu :

— Nedir?

— Müsrif birer kadınla evlendirmek !..

Rüşvet teklifi

Eski zamanda bir hâkime rüşvet teklifine gelen biri şöyle demiş :

— Yanımızda kimsecikler yok; işte, alınız, size on bin frank veriyorum. Kimseye söylemiyeceğime emin olunuz!

Hâkim şu cevabı vermiş :

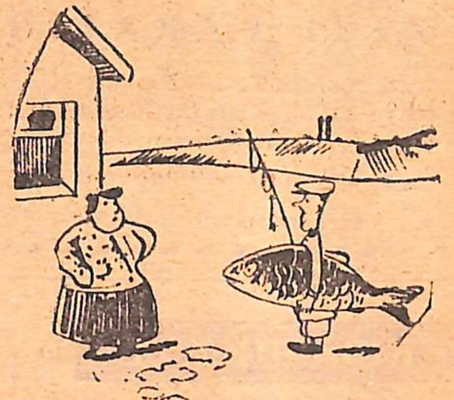
— Siz bana yirmi beş bin frank veriniz de istediğiniz yerde söyleyiniz !

Dondurma hakkında

Kethüdazâde Arif Efendi : "Dondurma iyi şey midir?" sualine şu cevabı verdi :

— Bizim için dondurma iyi birşey değildir. Zira firenkler bütün gün balıklar, istakozlar, türlü etler, böcekler, içkiler yerler içerler. Onların midesi fırın gibidir. Dondurmayı çabuk eritir, mahveder. Lâkin bizim midelerimiz ıspanak ile terbiye olmuştur. Onun ne kadar harareti olur ki dondurmaya galebe etsin. Fakat az yenir ve üzerine su içilirse zarar etmez !

Kemiyet ve Keyfiyet

— Nasıl, bir tek balık mı tuttun?!

"Travaso" dan

Dedelerimizin vakıfları

III

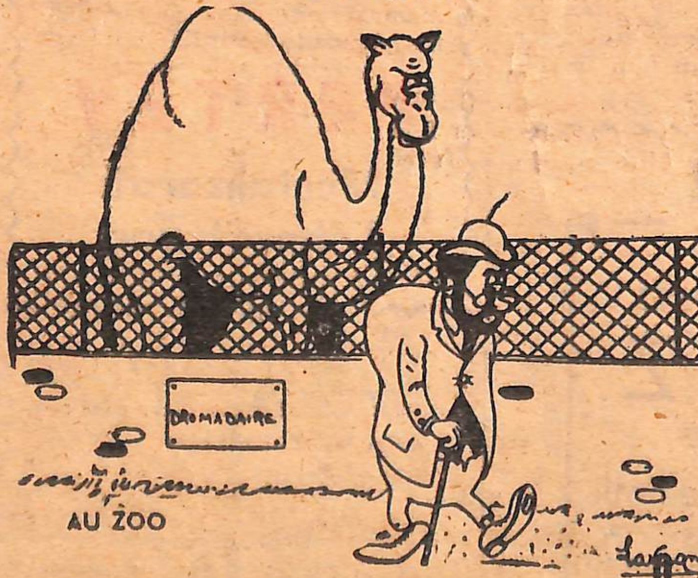
4 — İçtimaî Muavenet vakıfları

Bunlar pek çoktur, bir kısmını sıralayalım : Yaşlı, sakat, kör yoksul ve hastalar için yardım vakıfları; öksüzlere yazlık, kışlık, bayramlık elbise ve çamaşır verilmesi vakfı; yangından çıkan, doğuracak ve evlenecek olan yoksuzlara yardım vakfı ; yoksul cenazelerinin gömülmesi, yine yoksulların bedava yıkanması vakfı ; fakirlere sıcak yemek, elbise, erzak, kömür dağıtılması vakıfları; memlekete gelen yoksul kimseleri, garipleri barındıracak ve yiyip içmelerini sağlayacak misafirhaneler vakfı; borçlu mahpusların borçları ödenerek hapisten kurtarılmaları vakfı ; zelzele veya salgın hastalıklardan zarar görenlere yardım vakfı ; işgal ve istilâ gören yerlerden gelenlerin ana yurdda yerleştirilmeleri vakfı; köle ve halayık gibi sivil esirlerden yaşlı ve hasta olanlarını diyet karşılığı azat etme vakfı.

5 — Sıhhiye vakıfları

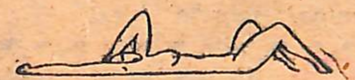
A. — Hastahaneler, timarhaneler vakfı; B. — Faydalı ilâçlar bulan ve tertip eden hekimlere ve eczacılara mükâfat vakfı; C.— Cüzamlılar, körler ve dilsizler yurdu vakıfları; D. — Çiftçileri ekin ve harman zamanı sivrisineklerden, dolayısiyle sıtmadan korumak için etraftaki bayırlara pekmez dökülmesi vakfı (sinekler pekmeze yapışırlar ve zararsız hale gelirler)

Hayvanat bahçesinde

Deve — (Kanbura bakarak) Aman, ne güzel adam !
"Paris Dimanche" dan

BOŞUNA ÜZÜLME

Adamın biri çok samimî bir eski dostunun evine gidip derdini anlatır ve akıl danışır :

— Azizim haftalardanberi gözüme uyku girmiyor, karım bazı geceler uykusunda daima aynı erkek ismini sayıklıyor, acaba ne yapsam?.

— Peki karın sayıklarken ne diyor?

— Daima aynı şeyi : "hayır, Ahmet hayır !"

— Bunda üzülecek ne var a birader, mademki "hayır" diyor, öyleyse mesele yok !

ZEKİ PAKALIN

(Osmanlı Tarih Deyimleri)

Şimdiye kadar çıkan tarihî eserlerin en faydalısı

Hepimiz okumalıyız.

Her kitapçıda bulunur

AYDEDE

SİYASÎ HOŞSOHBET GAZETE

ABONE ŞARTLARI

6 Aylık Memleket içi	7,5 Lira	
» Memleket dışı	12	»
1 Senelik Memleket içi	14	»
» Memleket dışı	21	»

KISA HİKÂYE

Bedbin adam !

B. Servet Gamlı, tıpkı adı gibi dört başı mamur bir hayat sürecek bütün vasıtalara malik olduğu halde; sanki soyadının mânasına uyarak yüzü ,puslu bir sonbahar akşamı kadar somurtkandı. Bir gün eski dostlarından Hasan Bey ziyaretine gelmişti. Onu bu kadar bezgin ve bitkin görünce dayanamadı, sordu :

— Pek kederlisin dostum, nen var?

— Derd bir değil ki gülbeşekerle besliyeyim, hangiisni anlatayım?

— Kalbinde mi rahatsızlık duyuyorsun, tansiyonun mu düsük?

— Hayır.. Maşallah sıhhatim demir gibi..

— İştihan mı yok, hazım cihazın mı bozuk?

— İştiham iyi.. Taşı yesem eritiyorum.

— Bu mükemmel.. Yoksa uyku mu uyuyamıyorsun?.

— Deliksiz bir uyku.. Yatar yatmaz uyurum.

— Hani, pek ummam amma, bir para sıkıntısı filân mı?

— Allaha şükür.. Maddî hiçbir sıkıntının tesiri atlında değilim.

— Yoksa karın...

— Aman.. O hussuta tek bir kelime bile söylemem. Karım bir azizedir. Hassastır. Bakışımdan ne istediğimi anlar ve yapar

— Allah nazardan saklasın. Yoksa çocuklarından mı şikâyetçisin?

— Onlar mı?. İtaat ve çalışkanlık örnekleridir. İkisi de iftihar listesinde...

— Ha.. Anladım şimdi.. Yenileri görüyorsun da eski otomobilin mi seni düşündürüyor?

— Bilâkis.. Arabam eskidir amma en modrnleriyle bile değiştirmem.

— Şimdi anlar gibi oluyorum. Seni siyasî vaziyet düşündürüyor.

— Yoook azizim.. Gazetelerde tefrika romanlardan başka şehir haberlerini bile okumam !

— Belki de kiracılardan memnun değilsin !

— Ne münasebet.. Hepsi de ciddiyet timsali...

— Ne soracağımı şaşırdım doğrusu.. Öyleyse dünyanın en tasasız, en mesud insanı olman lâzım.

— Doğru amma. içimde bir kurd var... Bir bezginlik var..

— Peki, sebeb?....

— Sebeb mi? Şey.. Bütün bu iyi şeylerin devam etmemesinden korkuyorum. İşte bunun için üzülüyorum !..

Bölme sistemi

ERCİ

Hitler — Bereket herşeyi vaktinde düşünmüşüm !

"Aux Ecoutes" den

KADIKÖY

SÖĞÜTLÜ ÇEŞME Cad. 113/1

Ajansımız 29 Temmuz 1948 gününden itibaren sayın Kadıköylülerin hizmetine girecektir.

Türkiye Garanti Bankası

Bir tanesi yeterdi

On dördüncü Lüi'nin kızı, güzelliğiyle maruf Düşes de Conti, bir gün sarayda Fas sefiriyle görüşüyordu. Fasta bir erkeğin birkaç kadın alması âdetini Düşes takbih ediyordu. Zarif bir adam olan sefir şu mukabelede bulundu:

— Madam, eğer memleketimizde bütün kadınlar sizin gibi güzel olsaydı birden fazla almazdık !

91 yaşında ölmüş

Ancak 187 gün hapishane dışında yaşamış İtalyanın Floransa şehrinde Forla adında bir hırsız hemen hemen bütün hayatını hapishanede geçirmiştir. 11 yaşından beri ancak 187 gün hür yaşamış ve zindan haricinde en uzun geçirdiği müddet 23 günden ibaret kalmıştır.

Birkaç hafta evvel, 91 yaşında ölmüştür.

EKB

DÖŞENMİŞ

2 EV

Ayrıca

ARSA-PARA

EV EŞYASI

İkramiyelerinden istifade için

% 4 Faize tâbi

En az 100 Liralık

Bir küçük carî Hesap açtırınız.

TÜRKİYEDE
EMLÂK KREDİ BANKASI

Eminönü: Tl. 20042-20048-20051

Mânalı ve mânasız sözler

Lebib Efendi, bir gün, vükelâ vapurunda şair Mısırlı Nihat Beyi görüp yanına oturdu. Sohbet esnasında bir gazelini gösterdi. Nihat okuduktan sonra kâğıdı kapayıp iade etti. Lebib Efendi sordu :

— Nasıl efendim fena mı?

— Pek fena !

Lebib Efendi tekrar :

— Canım efendim, hiç de mânası yok mu?

Diye sorunca Nihat Bey şu cevabı verdi :

— Birşeyin mânası olmakla iyi olması icabetmez. Meselâ size "Haltediyorsunuz" desem bu sözün mânası vardır ama iyi birşey değildir !

GÜZEL KADIN

GÜNÜNÜ NASIL GEÇİRİR?

HANIMELİ'NİN HAZIRLADIĞI BU GÜZEL

YAZ ve DENİZ

İLÂVESİNİ MUTLAKA ALINIZ.

72 Sayfa - Üç Renk Kapak - Renkli - Resimli

Birçok güzellik reçete ve tavsiyeleri — Hikâyeler — Fantaziler — Faydalı malûmat — Pratik bilgiler — fıkra ve karikatürler v.s. v.s.

YALNIZ 50 KURUŞTUR

İstanbul TAN Matbaası

Günün birinde geç kalmış olmamak için zamanın benliğinizde husule getirdiği tahribatı tamirde acele ediniz.

PERTEV

Müstahzaratı Lâboratuvarı

Size bu malzemeyi takdim eder

Sahibi : F. KARAY

Yazı işlerini fiilen idare eden : Z. Çalıkoğlu

İdare yeri: Ankara Caddesi 98/2 İstanbul

Dizildiği yer : Murat KERMAN Mürettiphanesi

Basıldığı yer : TAN Matbaası